

rede strategiske atomvåben opprioriteres i de kommende årtier.

I forbindelse med effekten af en kommende START-aftale, og i forbindelse med at strategiske atomvåben næsten per reflex beskrives som stabiliserende og »gode« atomvåben, er det interessant at konstatere, at en del af ovenstående kritik allerede blev påpeget i FN-rapporten fra 1986, som med hensyn til strategiske søbaserede atomvåben konkluderede, at »den fortsatte udvikling af forbedrede SLBM med avanceret styring og større nøjagtighed« er en trussel mod international sikkerhed.²⁷⁾ Det er lige præcis den del, START-forhandlingerne ikke berører.

START-processen kompliceres af et søbase-ret atomvåben: Krydser-missilet. Supermagterne har aftalt, at de langtrækkende krydser-missiler ikke vil blive dækket af START-aftalen, men af en tillægsaftale.

De langtrækkende søbaserede krydsermissiler blev »glemt«, da man underskrev INF-aftalen i december 1987. Det kommer man til at bøde for i de kommende år, for siden da er disse krydsermissiler i stigende omfang rykket ind i europæiske farvande, ja helt ind i havnene herunder danske, og deres udstationering fortsætter i stort omfang.

Krydsermissilerne har også rejst et andet problem, da de slører grænsen mellem strategiske og taktiske atomvåben, fordi de kan anvendes som begge typer. De er lavtflyvende, svære at se på radar, og deres form gør, at de kan indbygges i et væld af platforme. Sidst er de søbaserede krydsermissiler blevet en af de væsentligste kæppe i hjulet på bestræbelserne på at nå til enighed om en START-aftale.

Sovjet har foreslået begrænsninger på krydsermissiler med en rækkevidde på over 600 km, hvilket USA hidtil har afvist med henvisning til, at det skulle være umuligt at verificere. I slutningen af 1989 understregede lederen af den sovjetiske START-delegation, at SLCM skulle løses i forbindelse med START, og at »i forbindelse med« betød før START kunne underskrives.²⁸⁾

Senest har de såkaldte CFE-forhandlinger berørt spørgsmålet om flådeflyene, fordi man forhandler om bl.a. jagerfly i Europa, og fordi

fly anvendt til flådeoperationer befinder sig på land i bl.a. Europa.

Her er situationen kompliceret af, at Sovjet ønsker bombefly på amerikanske hangarskibe inkluderet, fordi de kan ramme sovjetisk område, men USA er modstandere af at inkludere hangarskibsflyene, fordi de ikke er bundet specifikt til Europa. USA og NATO, på den anden side, ønsker sovjetiske flådefly baseret i Europa inkluderet i aftalen, hvilket Sovjet ikke er interesseret i.

Ikke desto mindre omfatter de oplæg, der forhandles om i CFE, visse flådefly – for så vidt de er fåst stationeret på land. På vestlig side drejer det sig om britiske Buccaneer og Nimrod fly beregnet til angreb mod skibe og ubåde, samt Lynx og Sea King helikoptere til beskyttelse af flådebaser mod fremmede ubåde. Også P-3C Orion patrulje-fly stationeret i bl.a. Holland, Island og Norge er omfattet.²⁹⁾ På Warszawa-pagt-siden omfatter oplæggene flådefly af typerne Su-17 Fitter, Su-22 Blinder og Su-24 Fencer.³⁰⁾

Incident-aftaler

I 1972 underskrev USA og Sovjet en aftale vedrørende incidenter til søs. Incident-aftalen opsatte en række regler for opførsel så som, at man ikke må sejle ind i hinanden, at man ikke må genere hinandens operationer, og at man ikke må udføre simulerede angreb mod hinandens flådefartøjer.

1972-aftalen tildeles ofte æren for, at der skulle ske færre incidenter til søs i dag end tidligere, men ironisk nok har aftalen nærmest legitimeret, at der sker incidenter. Følgende eksempler er fra 1980erne og er alle i klar modstrid med 1972-aftalen:

- September 1982: Sovjetiske Backfire bombefly foretager simulerede angreb på amerikanske hangarskibe nær flådebasen ved Petropavlovsk i Stillehavet; (se Artikel IV)
- Oktober 1982: Sovjetiske Backfire bombefly foretager simuleret målskydning og affyring af atomkrydsermissiler mod amerikanske hangarskibe ud for Nordkorea; (se Artikel IV)